

Q.P. Code :18214**[Time: Three Hours]****[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

- Q.1** Answer in not more than two or three sentences. 20
- When the second stage in the development of International Politics is took place? Why is the State regarded as the primary actor in International Relations?
  - Name two principles of International Morality.
  - What is the objective of National Liberation Organisation? Name one factor responsible for the rise of Violent Non State actors in the contemporary world.
  - Who exercise Veto power in the UNSC? How is the Veto exercised?
  - Why is the quality of political leadership of a nation state important in determining the power of the state? Give two reasons?
- When and how the modern nation state is came into existence?
- What are the Two patterns of Balance of Power as given by Hans Morgenthau?
  - When was the League of Nations formed? Name one reason for the formation of the League of Nations?
  - Who can be a member of the UN? Is there a provision for withdrawal from UN membership?
  - What is a non-state Actor? Which is the non-state Actor having consultative status in the UN?
- Q.2** Write short notes on any Four 20
- International Relations & International Politics – comparative study
  - Relationship between the UN & the Regional Organisations
  - MNC as a non-state actor in International Relations
  - Arbitration as a method of settlement of disputes
  - The use of force by the UN Peace Keeping Operations
  - Weakness of International Law
- Q.3** I Answer any Two 12
- The recent annihilation of the Surbish minority race in the state of Ibzhia through military operation is regarded as a large scale human rights violation committed by the Ibzhian Government. A resolution adopted by the world leaders condemned the Ibzhian government for its systematic, widespread and extreme gross violations of human rights and warned of full scale international military intervention to protect the minority community.
- Identify the norm accepted by the international community that allow external intervention breaking the state Sovereignty concept. What are the four atrocities for the application of this norm?
  - Which Secretary General of the UN raised the question of state sovereignty and external intervention? Why and when he did so?
- II The availability of Natural Resources in a nation state greatly contribute to the National Power. However the mere presence of natural resources in a state will not automatically add to the power of the state. Natural resources do not by themselves create power.
- How does the availability of natural resources of a state add to the power of the state? Give the definition of national power as given by Eienstein.
  - What is the meaning of Geographic Location of a State? What is the locational advantage of Turkey and USA?
- III The New International Economic Order was a set of proposals put forward during the 1970's by the developing states. It was meant to be restructuring of the present economic relations on just, democratic principles and on the basis of full equality

Q.P. Code :18214

- a) Name any three principles of the Present International Economic Order as given by Dr. Kissinger.
- b) Name the member states of the Western system of Present International Economic Order. Write any two features of the Western System.

Q.4 Answer any Four

48

- a) Write a note on Diplomacy and its importance in determining the power of a nation state. Discuss Negotiation as method of settlement of disputes.
- b) Why was the Uniting for Peace Resolution passed? Discuss the UNSC as an enforcement organ of the UN.
- c) Write a note on the Euro Zone. What is the future of the EU after Brexit?
- d) What is the Advisory jurisdiction of the ICJ? Write a note on judicial settlement by the ICJ.
- e) What are the difficulties in creating the World Government? What are the achievements of the UNICEF in promoting international children's rights?
- f) Discuss the role of the ILO as a Global Labour Agency.

Q.P. Code :18214

[वेळ: तीन तास]

[गुण:१००]

Please check whether you have got the right question paper.

प्र.१. ला खालील प्रश्नांची दोन वाक्यात उत्तरे लिहा

२०

- अ) अंतर राष्ट्रीय राज्यशास्त्राच्या विकासातील दुसरी अवस्था केव्हा आली? अंतरराष्ट्रीय संबंधात राज्य प्राथमिक घटक का मनाला जातो?
- ब) अंतरराष्ट्रीय नैतिकतेची दोन तत्वे लिहा.
- क) नॅशनल लिबरेशन ऑरगनायझेशन चे उद्दिष्ट काय आहे? समकालीन जगात हिंसक अराज्य घटकांच्या उदयास जबाबदार असणाऱ्या दोन घटकांची नवे लिहा.
- ड) युनोच्या सुरक्षा समितीत नकाराधिकाराचा वापर कोण करतो? नकाराधिकाराचा वापर कसा केला जातो.
- इ) राज्याच्या सामर्थ्य निश्चीतीत राष्ट्रराज्याच्या राजकीय नेतृत्वाची गुणवत्ता महत्वाची का असते?दोन करणे लिहा.
- फ) आधुनिक राष्ट्रराज्ये केव्हा आणि कशी अस्तित्वात येतात?
- ग) हॅन्स मॉर्गेन्थो ने सांगितलेल्या सत्ता संतुलनाच्या दोन पद्धती सांगा.
- ह) राष्ट्र संघाची स्थापना केव्हा झाली? राष्ट्रसंघाच्या स्थापनेचे एक करण लिहा.
- ई) युनोचा सदस्य कोण होवू शकतो? युनोचे सदस्यत्व रद्द करण्याची तरतूद आहे का?
- ज) अराज्य घटना (non state actor) म्हणजे काय? युनो मध्ये कन्सल्टेटिव्ह स्टेटस असणारा अराज्य घटक कोणता?

प्र. २. रा टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

२०

- अ) अंतरराष्ट्रीय संबंध आणि अंतरराष्ट्रीय राजकरण- तुलनात्मक अभ्यास
- ब) संयुक्त राष्ट्र संघटना आणि प्रादेशिक संघटना परस्पर संबंध
- क) 'बहुराष्ट्रीय कंपन्या' अंतरराष्ट्रीय संघातील एक अराज्य घटक
- ड) 'लवाद' संघर्ष निवारण्याचे माध्यम
- इ) शांतता प्रस्थापणाच्या कार्यात युनोचा बळाचा वापर
- फ) अंतरराष्ट्रीय कायद्याचा कमकुवतपणा

प्र. ३. रा. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

१२

- अ) अलीकडेच इब्जहीआ राज्यात सेनिकाकडून सूरबीश अल्पसंख्याकांचा केलेला नायनाट इब्जहीअन शासनाने मानवाधिकाराचे मोठ्याप्रमाणावर केलेले उल्लंघन मानले जाते. जागतिक प्रतिनिधीनी एका ठरावात इब्जहीआ शासनाच्या पद्धतीशीर आणि सर्व व्यापी मानवाधिकाराच्या उल्लंघनाचा निषेध केला आणि अंतरराष्ट्रीय सैन्याला अल्पसंख्याच्या रक्षणासाठी हस्तक्षेप करण्याचा आदेश दिला.
- अ) राज्याचे सार्वभौमत्व भंग करणाऱ्या बाह्य हस्तक्षेपाला अनुमती देणाऱ्या कोणत्या चार अपकृत्या साठी या तत्वाचा वापर करता येतो.
- ब) कोणत्या सेक्रेटरी जनरलने राज्याच्या सर्वभौमत्याचा आणि बाह्य हस्तक्षेपनाचा प्रश्न मांडला? केव्हा आणि का ते लिहा.

Q.P. Code :18214

- २) राज्यात उपलब्ध असलेल्या नैसर्गिक साधन संपत्तीचे राष्ट्रीय सामर्थ्यात मोठ्या प्रमाणात योगदान असते. तथापी नैसर्गिक साधन संपत्ती आपणहुण सामर्थ्य निर्माण करत नाही.
- अ) नैसर्गिक साधन संपत्तीची उपलब्धता राष्ट्रीय सामर्थ्यत कशी वाढ करते? आईनस्टाईन ने राष्ट्रीय सामर्थ्याची केलेली व्याख्या लिहा.
- ब) राज्याचे भौगोलिक स्थान म्हणजे काय? तुर्की आणि यू. एस. ए. यांना भौगोलिक स्थानाचे होणारे फायदे लिहा.
- ३) नवीन आर्थिक व्यवस्था हे १९७० मध्ये विकसनशील देशांनी मांडलेल्या प्रस्तावाची यादी होती. ज्या मध्ये वर्तमान आर्थिक संबंधाची न्याय, लोकशाही तत्वे आणि समता यावर आधारित पुनररचना करण्याच्या समावेश होतो.
- अ) डॉ. किर्सीजर यांनी सांगितलेली वर्तमान आर्थिक व्यवस्थेची कोणतीही तीन तत्वे लिहा.
- ब) वर्तमान आर्थिक व्यवस्थेतील पाश्चात्य पद्धतीची दोन वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र. ४.था खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा

४८

- अ) 'राजन'यावर टीप लिहून राष्ट्रीय सामर्थ्य निर्धारित करण्यात राजन याचे महत्व विशद करा. 'वाटाघाटी' संघर्ष निवारण्याच्या पद्धतीवर चर्चा करा.
- ब) 'युनाटींग फॉर पीस' ठराव का संमत करण्यात आला. सुरक्षा समिती युनोची एनफोर्समेन्ट ऑरगन चर्चा करा.
- क) 'युरोझोन' वर टीप लिहा बेकझीट नंतर युरोपियन युनियन भवितव्य काय आहे?
- ड) अंतरराष्ट्रीय न्यायालयाचे सल्लाविषयक अधिकार क्षेत्र काय आहे? अंतरराष्ट्रीय न्यायालयाकडून न्यायालयीन तडजोड टीप लिहा.
- ई) जागतिक शासन निर्माण करण्यात येणाऱ्या अडचणी काय आहेत? आंतरराष्ट्रीय पातळीवर बालकांच्या हक्क प्राप्तीत युनीसेफला आलेले यश विशद करा.
- फ) जागतीक पातळीवर कामगारांसाठी कार्य करणाऱ्या अंतरराष्ट्रीय कामगार संघटनेची भूमिका स्पष्ट करा.